

Fylkesmannen i Finnmark
Miljøvern avdelingen

Rapport 2012:XX

Forvaltningsplan for
Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat
Berlevåg kommune

HØRINGSUTKAST

Forsidebilder:

Alke. Fotograf: Jostein Fløgstad

Svartbak. Fotograf: Bjørn Frantzen

Kongsøyene sett fra Veines. Fotograf: Fred N. Larsen

Lunder. Fotograf: Johannes Abildsnes

Toppskarv. Fotograf: Bjørn Frantzen

Fylkesmannen i Finnmark Statens hus 9815 VADSØ www.fylkesmannen.no	Rapport nr: 2012:XX Dato: xx.xxx 2012
Tittel: FORVALTNINGSPLAN FOR KONGSØYA, HELLØYA OG SKARHOLMEN NATURRESERVAT Forfattere: Ørjan W. Jenssen og Hanne Henriksen, Miljøvernavdelingen, Fylkesmannen i Finnmark	
Godkjenningsvedtak: Godkjenningsvedtak fattet av Fylkesmannen i Finnmark den XX.XX 2012 i sak 11/3737. Forvaltningsplanen er med dette vedtatt med hjemmel i verneforskriftens § 8 og med Fylkesmannen i Finnmark som forvaltningsmyndighet.	
Oppsummering: Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat ble vernet i 1983 som en del av verneplan for fuglefjell i Finnmark. Formålet med vernet var å ta vare på viktige hekkeområder for sjøfugl med tilhørende plantesamfunn og annet dyreliv. Fylkesmannen ble oppnevnt som forvaltningsmyndighet. Det verna området består av de tre øyene Kongsøya, Helløya og Skarholmen samt en buffer på 200 m ut i sjøen fra strandlinjene. De tre verna arealene henger ikke sammen med hverandre, men ligger nær hverandre i en trekant i Kongsfjorden. Øyene har en lang historikk som eggvær, først av væreieren i Kongsfjorden og etter hvert på enkeltvis forpaktningkontrakter fra Statskog. Det ble gitt unntak fra ferdselsforbudet i området for forpakterne. Med ikrafttreddelsen av finnmarksloven i 2006 falt grunnlaget for forpaktningkontrakter bort. Finnmarkslovens § 22 gir alle som er bosatt i Berlevåg kommune en generell rett til sankning av egg og dun i kommunen. Dersom ordningen med eggplukking som lokal næring skal kunne videreføres, må verneforskriften endres. Dette gjøres i en felles prosess med utarbeidelse av forvaltningsplan, slik at forvaltningsplanen gir kriteriene for hvordan et unntak fra ferdselsforbudet for plukking av egg skal fordeles mellom søkerne. Forvaltningsplanen er ellers kortfattet i forhold til andre tema. Planen med tilhørende bevaringsmål bør revideres med omkring 10 års mellomrom.	
Stikkord: Naturvern, ferdsel, ferdselsforbud, eggplukking, turisme, sjøfugl, biologisk mangfold.	ISSN XXXXX
_____ Bente Christiansen fylkesmiljøvernsjef	_____ Paul A. N. Lutnæs seksjonssjef

FORORD

Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon av 28. januar 1983, da med sistnevnte øy kalt "Skarvholmen". Området var en del av verneplan for fuglefjell i Finnmark. På grunn av problematikken med videreføring av eggplukking på øyene når forpaktningsordningen er borte har Fylkesmannen i samråd med og på oppdrag fra Direktoratet for naturforvaltning igangsatt en prosess med revisjon av verneforskriften og utarbeidelse av en forvaltningsplan. Målet med forvaltningsplanen er å utdype verneforskriften, særlig på punktet omkring forsiktig bruk av øyene i ferdselforbudstida, klargjøre øvrige brukerinteresser og behov for skjøtsel og annet på øyene.

Dette er den første forvaltningsplanen som er laget for området, og det åpnes for revidering av planen etter at den har vært lagt til grunn for forvaltningen av området i cirka ti år.

Den vedtatte planen er i forhold til høringsforslaget fra Fylkesmannen i Finnmark. Vi håper at planen er oppklarende og informativ for alle interesserte. Takk til de som har kommet med innspill og uttalelser til arbeidet.

Planen er utarbeidet av tidligere seksjonssjef Ørjan W. Jenssen og Hanne Henriksen med god hjelp fra lignende planer i Møre og Romsdal og Nordland.

Vadsø, xx.xx 2012.

Bente Christiansen
fylkesmiljøvernsjef

INNHOLD

FORORD	4
1. INNLEDNING	7
1.1 Hvorfor vern?	7
2. OMRÅDEBESKRIVELSE OG STATUS.....	8
2.1 Områdebeskrivelse.....	8
2.2 Eiendomsforhold	9
2.3 Brukshistorie.....	9
2.4 Naturfaglige verdier	12
Naturtyper	12
Fugle- og dyreliv	13
Vegetasjon.....	14
Utfordringer/trusler	14
2.5 Bevaringsmål	15
3. BRUKERINTERESSER.....	19
3.1 Verneforskriften og brukerinteresser - generelt.....	19
3.2 Friluftsliv, jakt og fiske	20
Status.....	20
Bestemmelser.....	20
Forvaltningspraksis.....	20
3.3 Forskning og undervisning.....	24
Status.....	24
Bestemmelser.....	24
Forvaltningspraksis.....	24
3.4 Bygninger og tekniske inngrep	26
Status.....	26
Bestemmelser.....	26
3.5 Reiselivsnæring.....	27
Status.....	27
Bestemmelser.....	27
4. FORVALTNINGSOPPGAVER OG TILTAK.....	28
4.1 Skjøtsel og forvaltningstiltak	28
Skjøtsel	28
Planlagte tiltak.....	28

4.2	Overvåking og kartlegging av naturkvaliteter	29
	Overvåking.....	29
	Kartlegging.....	29
4.3	Informasjon og tilrettelegging.....	30
	Informasjon	30
	Tilrettelegging.....	30
4.4	Oppsyn.....	31
5.	SAKSBEHANDLING	32
5.1	Forvaltningsmyndighet.....	32
5.2	Lovverk, føringer og forvaltning	32
	Forvaltningsstrategi.....	32
	Forholdet til annet lovverk	32
	Retningslinjer for bruk av verneforskriftene	32
6.	FORVALTNINGSPLANENS TIDSPERSPEKTIV	36
7.	REFERANSER	37
	VEDLEGG.....	37
	Vedlegg 1: Vernebestemmelser for Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat i Berlevåg kommune i Finnmark fylke	38
	Vedlegg 2: Kart	41
	Vedlegg 3: Registrerte fugler.....	42
	Vedlegg 4: Skjema for tiltak.....	43
	Vedlegg 5: Saksbehandling forvaltningsplan for Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat	44

1. INNLEDNING

Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat ble opprettet ved kongelig resolusjon av 28. januar 1983. Verneformålet for naturreservatet er å bevare et viktig hekkeområde for sjøfugl med tilhørende plantesamfunn og annet dyreliv som er naturlig knyttet til området. Ved opprettelsen ble det fastsatt to forskrifter for naturreservatet, en verneforskrift og en særskilt forskrift som regulerte eggplukking, ferdsel og fiske. Parallelt med utarbeidelsen av første utgave av denne forvaltningsplanen blir de to verneforskriftene slått sammen til en moderne utformet verneforskrift, med tilnærmet samme innhold men med endringer på noen punkter. Forvaltningsplanen er laget med bakgrunn i den nye forskriften.

Denne forvaltningsplanen skal være et praktisk hjelpemiddel for å opprettholde og fremme verneformålet i samsvar med verneforskriften. Planen skal sikre en konsekvent forvaltning ved å gi konkrete retningslinjer for blant annet bruk, informasjon, skjøtsel og saksbehandling. Planen skal videre gi en samlet skildring og dokumentasjon av natur- og brukerinteresser innenfor området, og om det er spesielle forhold som truer eller kan true verneformålet. Planen er ikke juridisk bindende, den gir kun retningslinjer for forvaltningen, og skal synliggjøre ansvarsforhold og forvaltningsmyndighet. I naturreservatet er både fugler, andre dyr og plantelivet fredet, og det skal ikke settes i verk tiltak som kan endre naturmiljøet. Området er båndlagt med formål naturreservat i Berlevåg kommunes arealdel.

Forvaltningsplanen er delt i to deler. Første del (kapittel 1-3) beskriver naturforhold, brukerinteresser og forvaltningsmål. Andre del (kapittel 4-6) omhandler forvaltningsmessige oppgaver og tiltak. Her beskrives foreslåtte tiltak og hvem som er ansvarlig for hvert enkelt.

1.1 Hvorfor vern?

Naturvern bygger på opplevelse av naturen, samt kunnskap og bevissthet om kvaliteter og egenskaper i naturen. Norsk politikk og lovgivning er basert på at naturen har en egenverdi som gjør at all natur og alle arter har en selvstendig rett til å eksistere. Mennesket inngår som en del av naturen med et særlig ansvar, i kraft av sin sterke påvirkningskraft og påvirkningsmulighet på naturen. Naturen er viktig som næringsgrunnlag eller tilleggsnæring for mange, og det er et sentralt prinsipp at vår utnyttelse av disse ressursene skal skje på en bærekraftig måte. Naturen har også en opplevelsesverdi, en verdi for folkehelsen gjennom sin effekt på folks helse og trivsel, og gjennom friluftsliv skapes ofte en forståelse for vern av natur. Kongsøya, Helløya og Skarholmen er små i areal, men har stor betydning som rovdryrfrie og forstyrrelsesfrie hekkeområder nær matfatet, for å sikre sjøfuglenes langsiktige overlevelse i regionen.

For å sikre slike særlig viktige områder må de vernes mot faktorer som kan ødelegge dem. Mangfoldet av arter og naturtyper blir i stor grad påvirket negativt av menneskelig aktivitet som utbygging, endret arealbruk, forurensning og i noen tilfeller også ukontrollert ferdsel. Å ta vare på naturverdier gjennom plan- og bygningsloven vil ikke alltid stå sterkt nok mot mange slike påvirkningsfaktorer, ikke minst i et lengre tidsperspektiv. Å verne områder som "Kongsøyene" gir et sterkere juridisk vern, og gir den best mulige sikringen av arealet. Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat er ett av 14 områder med fuglefjell/hekkehøyer som er vernet i verneplan for fuglefjell i Finnmark.

2. OMRÅDEBESKRIVELSE OG STATUS

Verneformen naturreservat etter naturmangfoldloven (nml) § 37

Et område kan vernes som naturreservat dersom det har truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt type natur eller på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold. Også områder med spesielle geologiske forekomster eller som har særskilt naturvitenskapelig verdi kan vernes som naturreservat. Naturreservat er den strengeste formen for områdevern etter naturmangfoldloven når det gjelder inngrep og aktivitet.

2.1 Områdebeskrivelse

Kongsøya, Helløya og Skarholmen (eller bare "Kongsøyene") ligger i Kongsfjorden nordøst i Berlevåg kommune. Naturreservatet består av de tre nærliggende øyene samt en buffer på 200 m ut i sjø fra strandlinja rundt hver enkelt øy. Vernegrensene når ikke bort i hverandre, og reservatet består således av tre ikke sammenhengende flater (*figur 1*).

Kongsøya er på ca. 347,6 daa, Helløya 227,1 daa og Skarholmen på 191,2 daa landareal. Det er dessuten ca. 1 daa av et større skjær innenfor naturreservatet, slik at samlet landareal blir ca. 767 daa. Sjøarealet er 2083 daa, totalt areal for hele naturreservatet 2850 daa eller 2,85 km².

For å komme seg til Kongsøyene må man ha tilgang på båt, og ilandstigning må skje med lettbåt på egnete steder.

Figur 1: Flyfoto som viser Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat. Reservatgrensa er markert med grønn linje.

2.2 Eiendomsforhold

Grunneier til alle øyene er Finnmarkseiendommen. Øyene har tidligere vært festet bort som en del av forpaktningsordningen for øyene som egg- og dunvær, men denne ordningen er avviklet fra 2008 av og det er ikke gjeldende forpaktnings- eller festekontrakter for øyene i dag. Alle øyene ligger på gårds- og bruksnummer 2/1.

2.3 Brukshistorie

Sanking av egg og dun har vært et viktig bidrag til livsgrunnlaget langs hele kysten i eldre tider, også på hekkeholmene i Kongsfjorden. Fylkesmannen har fått opplyst at ressursen tidligere var en rett som lå til væreieren eller "nessekongen" i Kongsfjorden. Etter hvert gikk forpaktingen fra staten ved Statskog Finnmark jordsalgskontor over til andre, som da fortsatt hadde alle tre øyene. Den siste av disse, Åge Olsen, sa på midten av 1970-tallet fra seg to av øyene, og deretter var det en forpakter per øy, på kontrakter av 3-5 års varighet. Dun mistet mye av sin tidligere økonomiske betydning, i nyere tid har eggplukkingen vært enerådende som næringsvirksomhet på øyene.

Da naturreservatet ble opprettet som en del av verneplan for fuglefjell i Finnmark i 1983, var eggplukkingen i form av forpaktning en godt etablert ordning. Når eggplukking foregår på en skikkelig måte er forstyrrelsen bemerkelsesverdig liten og fuglene vil legge flere egg slik at høstingen skjer uten redusert ungeproduksjon. Forpakterne passet på sin egen øy i forhold til andre potensielle plukkere og andre besøkende og det var lokal aksept for at andre ikke skulle ferdes på øyene. Ved vernevedtaket ble det derfor lagt opp til et unntak for forpakterne fra ferdselsforbudet slik at den etablerte ordningen kunne fortsette som før. En av forpakterne ble etter kort tid ansatt av Fylkesmannen som lokalt deltidsoppsyn for alle øyene. Dette fungerte utmerket.

Ved ikrafttreddelsen av finnmarksloven 1. juli 2006 ble etablert praksis i første omgang videreført for tre år som en overgangsordning ved overførselen av grunneierretten fra Statskog til Finnmarkseiendommen. Finnmarksloven gir imidlertid i § 22 de som er bosatt i en kommune en generell rett til sanking av egg og dun. Denne retten var tidligere en del av Statskogs grunneierrett. Etter finnmarkslovens § 24 kan kommunen eventuelt tildele enkeltpersoner eller grupper av personer en særskilt rett til å utnytte fornybare ressurser, herunder også eggsanking.

Berlevåg kommune vurderte bruk av § 24 i forhold til eggsanking i 2008, men utsatte det etter dialog med Finnmarkseiendommen. I 2009 lyste kommunen ut eggsanking med tanke på å gi en 10 års særrett, i praksis nokså lik den tidligere forpaktningsordningen. Kommunen bestemte samtidig at dette skulle kun gjelde for eggsanking på de tre øyene, og ikke høsting av egg eller andre fornybare naturressurser noe annet sted i kommunen – her skulle den generelle retten i finnmarkslovens § 22 gjelde.

Det kom inn 3+4+5 søknader på de tre øyene fra 7 ulike personer, og kommunen valgte i februar 2010 ut én person per øy, tre ulike personer. Tildelingen ble gjort etter loddtrekning, da kommunen mente alle innbyggere hadde lik rett til plukking slik at tildeling ikke kunne gjøres på grunnlag av sterkere rett hos noen framfor andre.

To av søkerne som ikke fikk særskilt rett til plukking klaget på kommunens vedtak. Finnmarkseiendommen, som klagemyndighet, opphevet kommunens vedtak med den begrunnelse av finnmarkslovens § 24 nettopp forutsetter at noen har en sterkere rett enn

andre gjennom tidligere bruk av ressursen enn andre. Kommunens vurdering om at alle har lik rett avskjærer samtidig muligheten for tildeling av særskilt rett etter § 24.

Finnmarkseiendommen mente etter dette at hvem som eventuelt skulle få plukke egg måtte avgjøres av Fylkesmannen gjennom behandlingen av søknader om unntak fra ferdselsforbudet.

Fylkesmannen kan ikke gi en dispensasjon til eggplukking direkte. Dette kommer av at alle innbyggere i Berlevåg kommune har en generell rett til eggplukking i kommunen som er hjemlet i Finnmarkslovens § 22. Når det gjelder eggplukking på de tre øyene som naturreservatet består av, så må de ha en dispensasjon fra ferdselsforbudet i reservatet. Det er gjennom en slik dispensasjon Fylkesmannen kan regulere ferdselen på øyene og dermed også hvem som kan plukke egg der.

Fylkesmannen hadde inntil 2010-sesongen forholdt seg til forpakterne av øyene etter gammel ordning, og "godkjent forpaktningkontraktene" jamfør den opprinnelige forskriften om eggplukking, ferdsel og fiske punkt II. I og med forlengelsen av forpaktningene etter ikrafttredelsen av finnmarksloven anså Fylkesmannen sin "godkjennelse" med innebygd unntak fra ferdselsforbudet som forlenget. Etter kommunens tildeling i februar 2010 søkte de tre med tildelt særrett raskt om unntak fra ferdselsforbudet. Fylkesmannen tolket forskriften analogt med ordningen om forpaktningkontrakter og godkjente disse, dvs. ga aksept for et unntak fra ferdselsforbudet for eggplukking. Etter Finnmarkseiendommens opphevelse fant Fylkesmannen at også godkjennelsen av kontraktene med unntak fra ferdselsforbudet måtte oppheves, da grunnlaget for denne ordningen var borte. Fylkesmannen vurderte det også slik at man ikke hadde mandat til å indirekte tildele en særrett til eggplukking ved å "lyse ut" et unntak fra ferdselsforbudet (vedtakshjemmel naturmangfoldlovens § 48). Det ble derfor ingen eggplukking på øyene i 2010.

Fylkesmannen skrev følgende til søkerne våren 2010:

Berlevåg kommune har fått sju søknader om eggsanking i reservatet i 2010. Fem av disse har også sendt Fylkesmannen søknad. Flere søknader kan komme. Fylkesmannen har vurdert om en kunne gi alle som søker tillatelse til eggsanking i reservatet, men dette vil på sikt uthule hele ferdselsforbudet og er av hensyn til fuglelivet i reservatet ikke aktuelt. Dersom det åpnes opp for sju personer eller flere vil dette utvilsomt medføre økt ferdsel og forstyrrelse av fuglelivet i reservatet og økt omfang av eggsanking, noe Fylkesmannen ikke anser er i tråd med verneformålet for reservatet. Fylkesmannen har også vurdert om en kan gi tillatelse til bare tre av søkerne, men finner at dette ikke er mulig å gjøre, da vi ikke har kriterier for å skille mellom de ulike søkerne. Søkerne er kun en liten del av rettighetshaverne til eggplukking (alle kommunens innbyggere) og Fylkesmannen kan ikke se at vi har mandat til å gjennomføre noe som for alle praktiske formål vil være en særrett, gjennom for eksempel en loddtrekning.

Fylkesmannens konkluderte med at verneforskriften måtte oppdateres slik at det framgår et objektivt system for hvordan søknader om eggplukking/unntak fra ferdselsforbudet skal behandles.

Direktoratet for naturforvaltning var enig i dette. Som en overgangsordning, og med tanke på en kommende forvaltningsplan, mente Direktoratet at Fylkesmannen for sesongen 2011 kunne vurdere søknader etter naturmangfoldlovens § 48.

Fylkesmannen fattet 14. april 2011 vedtak om unntak fra ferdselsforbudet i forbindelse med eggsanking, en dispensasjon som forskutterte noe av den framtidige ordningen man så for seg etter endring av verneforskrift og fastsetting av forvaltningsplan. Vedtaket bygget på informasjon om forpaktningshistorikken på øyene, vurderinger av søkeres lokale tilknytning til stedet, at de skulle vise til en erfaringsbasert kunnskap om hvordan det ble plukket egg i et historisk perspektiv, og supplerende informasjon fra kommunen med anbefaling av tildeling.

Vedtaket ble påklaget av en av søkerne som fikk avslag. Den 10. mai 2011 opphevet Fylkesmannen sitt tidligere vedtak og fattet et nytt. Fylkesmannen justerte litt på kriteriene for "tildeling" ved å først gjøre en rangering av søkerne, og siden tildele øy til de tre som ble rangert øverst, fra toppen etter hvilken øy de hadde søkt om. Med denne tilnærmingen var det sannsynlig at noen av søkerne ble tildelt en øy de ikke hadde søkt på.

Også dette vedtaket ble påklaget, nå av en av søkerne som denne gang fikk avslag samt av en av søkerne som fikk tildelt en annen øy enn det var søkt om. Fylkesmannen opprettholdt sitt vedtak og sendte saken til Direktoratet for naturforvaltning for endelig behandling.

I brev datert den 2. november 2011 ga Direktoratet sitt endelige vedtak i klagesaken, og stadfestet Fylkesmannens vedtak datert den 10. mai 2011. Direktoratet begrunner sitt vedtak med at de vurderer Fylkesmannens kriterier for tildelingen for å være relevante og saklige, og de finner ingen grunn til å overprøve Fylkesmannens vurdering av de enkelte søkerne. I brevet blir det også fastslått at inntil ny forskrift er vedtatt, må eventuelle unntak fra verneforskriften for ferdsel i forbindelse med sanking av egg og dun behandles etter den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldlovens § 48.

Historikken foran viser at det kan være vanskelig å enes om kriterier for tildeling av øy. En hovedhensikt med prosessen forut for fastsetting av denne forvaltningsplanen er derfor å høre ulike alternativer til tildelingssystem og velge ett som har bredest mulig lokal tilslutning og som samtidig er akseptabelt i forhold til verneinteressene.

Det valgte systemet framgår i **kapittel 3.2**.

Figur 2: Den tradisjonelle eggplukkingen på Kongsøyene har foregått over lang tid, og kunnskapen er videreført fra generasjon til generasjon. Foto: Fred N. Larsen

2.4 Naturfaglige verdier

Naturtyper

Kongsøya, Helløya og Skarholmen er ikke naturtypekartlagt. Det er allikevel grunn til å tro at store deler av reservatet (utenom sjøarealet) tilhører naturtypen fuglefjell med de to grunntypene; fugle-eng og fugle-berg. Dette er områder som preges av at fuglekolonier gjødsler grunnen med fugleskitt/guano, og naturtypen er et karakteristisk innslag langs hele norskekysten. Avgrensningen av naturtypen trekkes langs yttergrensa for sammenhengende arealer påvirket av fuglegjødsling, men arealet kan også inneholde mindre områder av andre naturtyper (Naturtypebasen 2011). Selv om man oftest forbinder fuglefjell med bratte klipper tilhører også andre områder som er preget av fuglegjødsling naturtypen. Fuglefjell som naturtype er oppført i kategorien sårbar (VU) i norsk rødliste for naturtyper (Lindegaard, 2011).

På sjøbunnen utenfor øyene, både innen- og utenfor reservatet, er det flere steder funnet rhodolitt-rev. Funnet består i hovedsak av løstliggende kalkalger, men fastsittende er også observert (pers.medd Hupe & Heydel 2012). Disse revene tilhører naturtypen løstliggende kalkalger. Kalkalger tilhører rødalgen og bygger kalkskjellett. Det finnes to vokseformer; den ene er de som danner harde skorper på fjell og stein (rugl) og de som vokser løstliggende på

sjøbunnen (rhodolitter, mergel). Dette er områder som huser mange arter, blant annet børstemark, små slange stjerner, muslinger, krepsdyr og sjøpinnsvin. Lodda gyter i slike områder, og andre fiskeslag beiter på de virvelløse dyrene som lever her (DN 2007).

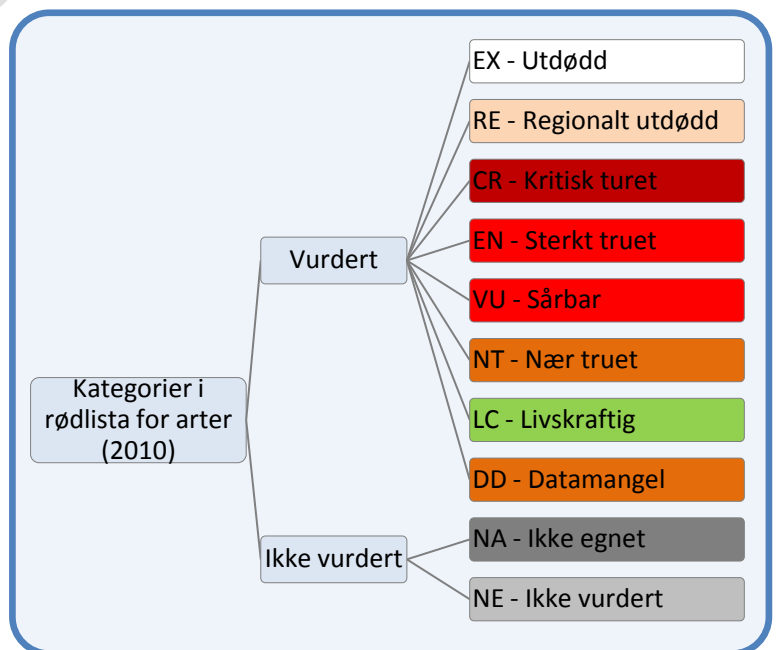
Figur 3: Landskap på Kongsøya. Skarholmen sees midt i bildet. Foto: Bjørn Frantzen

Fugle- og dyreliv

En rekke fuglearter er registrert på Kongsøyene i henhold til Artskart og Naturbase (november 2011). Blant disse finner vi en del rødlista arter i kategoriene kritisk trua (CR), sterkt truet (EN) og sårbar (VU). Dette gjelder for artene: krykkje (*Rissa tridactyla*)(EN), teist (*Creppus grylle*)(VU), lunde (*Fratercula arctica*)(VU), alke (*Alca torda*)(VU) og lomvi (*Uria aalge*)(CR) (Kålås, 2010).

Det er registrert en rekke andre fuglearter på Kongsøyene, se vedlegg 3. Blant disse finner vi blant annet svartbak (*Larus marinus*) og gråmåke (*Larus argentatus*). Dette er to arter som preger opplevelsen når man er i reservatet.

Av pattedyr er havert (*Halichoerus grypus*) og oter (*Lutra lutra*)(VU) registrert på Kongsøyene. Haverten benytter Kongsøyene både som kasteplass og hårfellingsplass (FMFI 1993). Hvordan oteren på Kongsøyene benytter området har vi per i dag lite kunnskap om. En rekke marine invertebrater er også registrert på Kongsøyene (artskart.no 2011).

Figur 4: Kategorier i rødlista for arter (2010).

Naturtype

En naturtype er et noenlunde ensartet, avgrenset område i naturen som omfatter plante- og dyreliv og miljøfaktorer. Et landskap med stor variasjon inneholder et stort mangfold av naturtyper. Det fins flere systemer for klassifisering av naturtyper.

Vegetasjon

Vegetasjonen i området er foreløpig ikke kartlagt, men det har vært gjort noen få registreringer av lavfloraen i området (Artskart, 2011). Botanisk tilhører området den sør-arktiske sonen, og vi antar at det er fuglegjødset ordinær kystvegetasjon som dominerer.

Figur 5: Vegetasjon. Foto: Bjørn Frantzen

Utfordringer/trusler

Hekkebestandene til flere arter av sjøfugl som lever i/ved Norskehavet har over flere år vist en nedgang. Den største nedgangen er funnet hos arter som henter maten langt til havs, som blant annet lunde, lomvi, havhest og krykkje. Og langs norskekysten har disse artene hatt flere mislykkede hekkforsøk. De av sjøfuglene våre som finne maten i mer kystnære strøk har ikke vist en like negativ utvikling, og for noen arter er det framgang å spore. Den utviklingen man ser i dag er et resultat av den samlede påvirkningen artene er utsatt for, og de forskjellige påvirkningsfaktorene er mange og komplekse. Tilgangen til mat er vurdert til å være den mest kritiske faktoren for om en hekking skal være vellykket eller ikke. Årsaken til matmangel kan være enten overfiske på byttedyrene til fuglene eller klimaendringer som igjen påvirker næringsgrunnet i havet. Inngrep i nærområdene til reservatet som kan føre til negative endringer i næringstilgangen, vil være negativt for sjøfuglene i reservatet og da spesielt de artene som henter næring i nærområdene.

Lokalt er den største trusselen for hekkingen mengden forstyrrelser som fuglene utsettes for, blant annet fra ferdsel både til lands og til vanns. Fugl som forstyrres forlater som regel reiret. Egg og fugleunger er da svært sårbare for rovfugl/-dyr, og for å fryse i hjel dersom foreldrefuglen blir borte for lenge. Gjentatte forstyrrelser kan føre til at hele eller deler av

kolonier har en mislykket hekkesesong. på Kongsøyene er storskarven den arten som er regnet for å være mest sårbar i forhold til forstyrrelser. De voksne fuglene forlater reiret relativt tidlig og kommer relativt sent tilbake i forhold til en del andre arter. På denne måten vil egg og unger være ekstra utsatt for predasjon ved forstyrrelser.

En annen trussel for Kongsøyene kan være introduksjon av fremmede og uønskete arter. Da tenker vi spesielt på mink, en art som lokalt virker svært negativt inn på sjøfuglkolonier dersom den etablerer seg. Fremmede plantearter kan også utgjøre et problem dersom de fører til endring av vegetasjonen slik at øyene mister de kvalitetene som gjør dem egnet som hekkelokaliteter for sjøfugl.

2.5 Bevaringsmål

Verneforskriften skal konkretiseres gjennom forvaltningsmål og bevaringsmål for reservatet. Verneformålet (se faktaboks) viser til hvilke naturkvaliteter en ønsker å bevare i verneområdet. I denne planen er naturkvalitetene samlet i tre kategorier (A-C): fugleliv, plantesamfunn og dyreliv. For hver naturkvalitet er det definert bevaringsmål, se tabell 1. Det er viktig med kunnskap om området og verneverdiene for å kunne forvalte området på en langsiktig og god måte. En av metodene er derfor å skaffe mer kunnskap. Det er fortsatt begrenset erfaring med bruk av bevaringsmål i norsk naturforvaltning, og det må derfor være rom for å revidere bevaringsmålene når vi har mer kunnskap og erfaring om effekten av vern, tillatelser etter verneforskriften og skjøtsel i området. Forvaltningsplanen bør revideres omtrent hvert tiende år, **se kapittel 6**.

§ 1 Formål

Formålet med fredningen er å bevare et viktig fuglefjell med tilhørende plantesamfunn, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.

Tilstandsvariabel

En tilstandsvariabel er den eller de egenskapene ved naturtypen som bevaringsmålet er rettet mot.

Bevaringsmål

Bevaringsmål er den tilstanden en ønsker at et utvalg av naturkvaliteter i et verneområde skal ha. Bevaringsmålene skal helst være målbare på en grei måte, og kan for eksempel presiseres gjennom mål for areal, forekomst av arter eller antall individer av en art.

Tilstandsklasse

Tilstandsklasse er en inndeling i god, middels og dårlig. Dette angir tilstanden naturtypen er i.

Forvaltningsmål

Forvaltningsmål er et samlebegrep for alle målsetninger knyttet opp til naturverdier eller naturkvaliteter i et verneområde. Slike målsetninger kan også knyttes opp mot rekreasjon, jakt, landbruk og andre brukerinteresser.

Tabell 1: Bevaringsmål A-C.

Bevaringsmål A: Fugleliv	
Bevaringsmål	Legge til rette for at bestandene av de ulike artene med hekkende fugl på øya opprettholdes.
Metode	Regulere menneskelig aktivitet på øyene.
	Hindre at rovpattedyr som for eksempel mink etablerer seg på øyene.
Tilstand	God Antallet hekkende fugl øker
	Middels Ingen endring.
	Dårlig Antallet hekkende fugl reduseres.
Tiltak	Unngå unødvendig ferdsel i reservatet.
	Jevnlige tellinger av hekkefugl.
	Holde reservatet fritt for rovpattedyr.
Status ved vernetidspunkt (1983)	Tilnærmet antall hekkende par: 100-1000 storskarv, 100 toppskarv, 8000 krykkje, 10 alke og 100 lunde. I tillegg var det registrert hekkende måker, ærfugl og teist på vernetidspunktet.

Bevaringsmål B: Plantesamfunn	
Bevaringsmål	Den naturlige vegetasjonen i området opprettholdes med samme utbredelse og sammensetning.
Metode	Regulere menneskelig aktivitet på øyene.
	Jevnlige registreringer av vegetasjon og vegetasjonsdekke.
Tilstand	<p>God</p> <p>Vegetasjonen viser ingen tegn til redusert arealdekke.</p> <p>Ingen fremmede/uønskete arter er registrert.</p>
	<p>Middels</p> <p>Viser tegn på begynnende reduksjon av vegetasjonsdekket.</p> <p>Uønskete arter er registrert.</p>
	<p>Dårlig</p> <p>Vegetasjonen viser tegn på stor slitasje.</p> <p>Uønskete/fremmede arter har etablert seg fast på øya.</p>
Tiltak	Begrense ferdsel som kan føre til slitasje og dermed reduksjon i vegetasjonsdekket areal.
	Dersom fremmede/uønskete (Svartelista) plantearter registreres skal disse fjernes.
Status ved vernetidspunkt (1983)	Ukjent.

HØRNING

Bevaringsmål C: Dyreliv	
Bevaringsmål	Opprettholde det naturlige dyrelivet i reservatet, og bevare områdets kvaliteter som kaste- og hårfellingsområde for havert, og som leveområde for oter.
Metode	Regulere menneskelig aktivitet på øyene.
Tilstand	<p>God</p> <p>Området er ikke forringet som kaste- og hårfellingsområde for havert, og som leveområde for oter.</p> <p>Fremmede arter er ikke registrert.</p>
	<p>Middels</p> <p>Det vises tegn på at området er forringet som kaste- og hårfellingsområde for havert, og som leveområde for oter.</p> <p>Fremmede arter er registrert, men har ikke etablert en fast bestand i reservatet.</p>
	<p>Dårlig</p> <p>Området er ødelagt som kaste- og hårfellingsområde for havert, og/eller som leveområde for oter.</p> <p>Fremmede arter har etablert seg fast på øya.</p>
Tiltak	Kartlegge kaste- og hårfellingsområder for havert.
	Jevnlige tellinger av havert.
	Jevnlige registreringer av spor tegn fra oter.
	Dersom fremmede/uønskete (Svartelista) arter av pattedyr registreres skal disse fjernes.
Status ved vernetidspunkt (1983)	Oter og havert var registrert på øyene, uvisst i hvilket antall.

3. BRUKERINTERESSER

3.1 Verneforskriften og brukerinteresser - generelt

Verneforskriften danner grunnlag og rammer for hvilke aktiviteter som er tillatt i Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat. I dette kapitlet knyttes verneforskriften opp mot ulike brukerinteresser. Hele verneforskriften er i vedlegg 1.

Det er noen paragrafer i verneforskriften som gir særlige retningslinjer for forvaltningen:

- § 3 angir hvilke regler som gjelder for reservatet. Her er det opplistet hvilke generelle forbud som gjelder.
- § 4 angir hvilke aktiviteter som er unntatt fra reglene (forbudene) i § 3.
- § 5 angir hvilke aktiviteter forvaltningsmyndigheten kan tillate etter søknad.

Aktiviteter som er forbudt i § 3 og ikke er nevnt i § 4 eller § 5 er i utgangspunktet forbudt.

Fylkesmannen kan likevel gi unntak fra vernebestemmelsene i enkelte tilfeller etter dispensasjonsbestemmelsen i § 6 som tilsvarer § 48 i naturmangfoldloven. Tolkning av forskriften er nærmere omtalt i kapittel 5.2.

Figur 6: Teist. Foto: Bjørn Frantzen

3.2 Friluftsliv, jakt og fiske

Status

"Kongsøyene" benyttes til eggplukking og til bærsanking.

Retten til eggplukking eies av Finnmarkseiendommen, og er regulert av finnmarkslovens § 22. Fylkesmannen kan gi dispensasjon fra ferdselsforbudet i naturreservatet for ferdsel i forbindelse med eggplukking.

Bestemmelser

I henhold til verneforskriften for reservatet er det ferdselsforbud på land i reservatet i tiden fra og med 1. mars til og med 15. august. Verneforskriften presiserer at dyrelivet, herunder egg, reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse, og at utsetting av dyr er forbudt. Camping, teltslagning og oppsett av kamuflasjeinnretninger er forbudt, også i den delen av året der det ikke er ferdselsforbud. Ferdsel til sjøs inntil storskarvkolonier skal skje særlig aktsomt slik at fugl ikke skremmes av reiret.

Bærplukking og sanking av matsopp er tillatt i tiden utenom ferdselsforbudet.

Fiske er tillatt på samme måte som utenfor reservatet, men det er forbudt å bruke garn og kilenot innenfor reservatet i perioden fra 1. mars til og med 31. august.

Jakt og fangst er i hovedsak tillatt på samme måte som utenfor reservatet etter viltlovens bestemmelser, men av hensyn til fuglelivet er det forbudt å slippe hund i reservatet.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til ferdsel i forbindelse med sanking av egg fra gråmåke og svartbak.

Forvaltningspraksis

Dette underkapitlet inneholder den måten vi ser for oss å fordele dispensasjoner fra ferdselsforbudet i forbindelse med eggplukkingen på Kongsøyene mellom ulike søkere. Det er flere alternativer for hvilken form for loddtrekning som bør velges. I den endelige forvaltningsplanen vil kun ett av disse alternativene bli valgt med bakgrunn i blant annet høringsuttalelsene som kommer inn i løpet av høringen. Fylkesmannen ønsker derfor spesielt høringsuttalelser til denne delen av forvaltningsplanen.

Krav til søkere:

- Innbygger i Berlevåg kommune (folkeregistrert adresse i kommunen).
- Søker har overholdt vilkår i tidligere gitte tillatelser.
- Søker må kunne dokumentere tidligere erfaring med eggplukking.

Søkere som oppfyller disse kravene vil komme med en loddtrekning om tildeling av øy.

Fylkesmannen har valgt de kravene som er nevnt ovenfor på grunnlag av juridiske og faglige vurderinger.

Fylkesmannens krav til at søker skal være innbygger i Berlevåg kommune er begrunnet med at for å få en dispensasjon fra ferdselsforbudet, så må man ha rett til å plukke egg. Denne retten har alle innbyggere i Berlevåg kommune etter Finnmarkslovens § 22. Fylkesmannen

kan heller ikke gi innbyggere i en bygd innenfor en kommune fortrinnsrett fremfor de andre innbyggerne i kommunen. Dette fremgår av Finnmarkslovens § 24, som sier at det er kommunen som kan tildele en særrett for å utnytte fornybare ressurser i nærheten av bygda til enkeltpersoner eller grupper av personer med tilknytning til en bygd. Personen eller gruppen av personer må ha sitt livsgrunnlag helt eller delvis knyttet til utnyttelsen av fornybare ressurser i nærheten av bygda for å få en slik særrett.

Kriteriet om at søker må kunne dokumentere tidligere erfaring med eggplukking er faglig begrunnet av hensyn til fuglelivet. Erfaring med eggplukking er viktig for å vite hvordan man beveger seg rundt på øya for å skremme fuglene minst mulig, og for å ha kunnskap om hvilke egg som kan plukkes og ikke plukkes. Ferdsel vil da kunne utføres mer skånsomt på øyene. Erfaring med eggplukking må dokumenteres, men søkere vil bli behandlet likt uavhengig av lengde erfaring.

Tillatelser til ferdsel og eggplukking i reservatet gis på gitte vilkår. Fylkesmannen kan med hjemmel i naturmangfoldlovens § 67 trekke tilbake tillatelser som er gitt, dersom vilkår som er satt for at en tillatelse skal være gyldig ikke overholdes. Personer som har fått tillatelser, men som bryter vilkårene vil miste retten til eggplukking for den delen av femårsperioden som gjenstår, og vil bli ekskludert fra neste søknadsrunde.

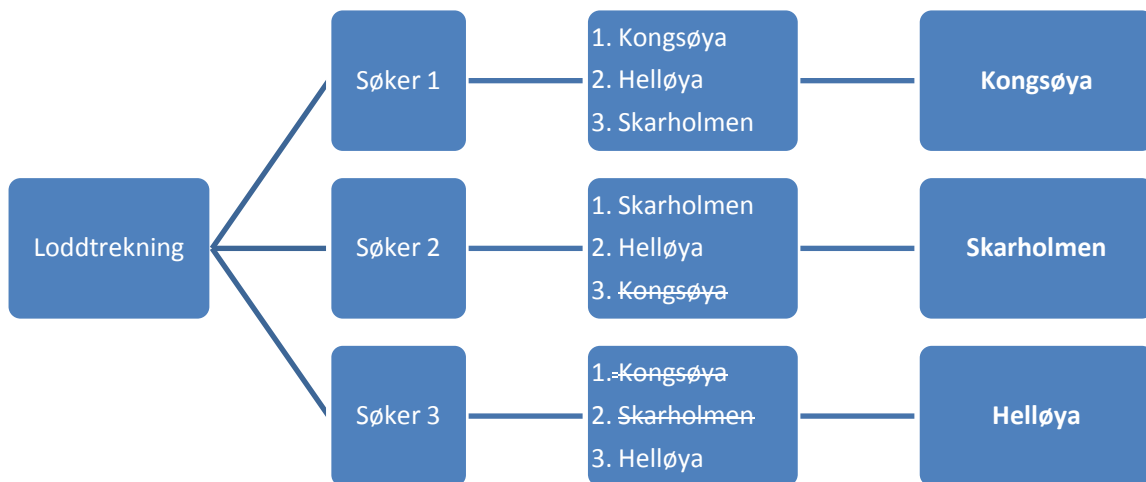

Figur 7: Fra eggplukking på en av Kongsøyene. Foto: Fred N. Larsen

Loddtrekning:

Alternativ 1:

- Første søker som trekkes får den øya han/hun har prioritert først.
- Andre søker som trekkes får den øya han/hun har prioritert høyest og som fortsatt er ledig.
- Tredje søker som trekkes får den siste ledige øya.
- Øvrige søkere trekkes ut i rekkefølge fra 4 og utover, og vil være reserver til ledig øy for den delen av femårsperioden som gjenstår dersom noen av ulike årsaker må trekke seg fra eggplukking på tildelt øy.

Figur 8: Eksempel på loddtrekningssystem alternativ 1.

Alternativ 2:

- Tre søkere trekkes ut via loddtrekning.
- Øy fordeles så ved se på hvordan de tre søkerne har prioritert øyene i søknaden. Dersom kun én søker har prioritert én øy som prioritet 1 får søkeren denne. Har to eller flere søkere prioritert den samme øya likt vil det trekkes lodd.
- Øvrige søkere trekkes ut i rekkefølge fra 4 og utover, og vil være reserver til ledig øy for den delen av femårsperioden som gjenstår dersom noen av ulike årsaker må trekke seg fra eggplukking på tildelt øy.

Figur 9: Eksempel på loddtrekningssystem alternativ 2.

Uansett hvilket alternativ som blir valgt for å fordele hvem som får dispensasjon fra ferdselsforbudet i forbindelse med eggplukking på hvilken øy, så vil dispensasjoner bli gitt for en periode på **5 år** om gangen på følgende vilkår:

- Det skal årlig, etter endt plukkesesong og senest innen 1. august, rapporteres inn til Fylkesmannen på eget skjema som medfølger dispensasjonen. Rapporten skal inneholde antall turer/ilandstigninger i løpet av sesongen, dato for de enkelte turene, antall personer som er i land og antall egg plukket av hver art.
- Ferdsele på øyene skal begrenses slik at de arter som det ikke sankes egg fra ikke forstyrres unødige. Det er også viktig at eggsankerne ikke oppholder seg for lenge i ett og samme område slik at fugl som skremmes av reir får ro til å returnere tilbake til reir og fortsette rugingen.
- Dispensasjonen gjelder for "fornavn etternavn" på "navn på øy" og for følgende medhjelpere "fornavn etternavn", "fornavn etternavn", "fornavn etternavn" og "fornavn etternavn" (maks 4 medhjelpere).
 - Dersom noen av medhjelperne i løpet av dispensasjonsperioden av ulike årsaker ikke lengre kan være med som medhjelper kan vedkommende erstattes. Dette gjøres ved å sende en enkel søknad til Fylkesmannen der det oppgis hvem som ikke lengre skal stå oppført som medhjelper, og hvem som ønskes til å erstatte vedkommende.
- Dispensasjonen til ilandstigning og ferdsel i naturreservatet gjelder kun i forbindelse med eggsanking.
- Dispensasjonen skal medbringes i felt i tilfelle kontroll.

Søknad om dispensasjon fra ferdselsforbudet i forbindelse med eggplukking skal inneholde:

- Navn på søker (søker kan ikke være oppført som medhjelper hos andre søkere).
- Navn på maksimalt 4 medhjelpere (en medhjelper har ikke anledning til å være oppført som medhjelper hos mer enn én søker).
- Dokumentasjon på tidligere erfaring med eggplukking.
- Navn på øyene i prioritert rekkefølge.

Søknadsfrist: 1. oktober eller 1. februar

3.3 Forskning og undervisning

Status

Per i dag er det ingen forsknings- og undervisningsaktivitet knyttet direkte til reservatet.

Fuglelivet på øyene blir jevnlig talt av SEAPOP-programmet (www.seapop.no). Resultatene fra slike fugletellinger vil være svært viktige for den videre forvaltningen av naturreservatet.

Bestemmelser

Vitenskapelige undersøkelser og undervisning som ikke er i strid med verneformålet og som gjennomføres i samsvar med verneforskriften, kan skje uten tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Vi gjør oppmerksom på ferdselsforbudet i reservatet fra 1. mars til og med 15. august og at all aktivitet som planlegges på land på øyene i denne perioden må ha dispensasjon fra ferdselsforbudet.

Vitenskapelige undersøkelser som ikke kan gjennomføres i samsvar med verneforskriftene trenger særskilt tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan med hjemmel i § 48 i naturmangfoldloven dispensere fra vernevedtaket dersom det omsøkte tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig.

Følgende vitenskapelige aktiviteter vil være søknadspliktige (Opplistingen er ikke uttømmende):

- Fangst og bedøvelse av dyr, fugler og fisk.
- Innsamling av planter.
- Innsamling av steinprøver, mineraler og fossiler.
- Utplassering av varige og midlertidige innretninger og utstyr av enhver art.
- Vitenskapelige undersøkelser av kulturminner som innbefatter graving og/eller fjerning av vegetasjon.

Forvaltningspraksis

Ved behandling av søknader om gjennomføring av vitenskapelige undersøkelser vil forvaltningsmyndigheten vektlegge:

- Undersøkelsens relevans for vernet, verneformålet og forvaltningsmyndighetens kunnskapsbehov.
- Undersøkelsens innvirkning på verneverdiene.
- Nødvendigheten av å gjennomføre undersøkelsen innenfor verneområdene.

Undersøkelser som kan ha negativ effekt på verneverdiene eller som kan gjennomføres utenfor verneområdet skal ikke ha tillatelse.

Grunnlagsdata som samles inn i verneområdet i forbindelse med vitenskapelige undersøkelser skal oversendes forvaltningsmyndigheten i systematisert og digital form. Eventuelle publikasjoner skal også oversendes i trykt og digital form. I tillegg skal data legges inn på www.artsobservasjoner.no.

Dispensasjonssøknader

Søknader om gjennomføring av vitenskapelige undersøkelser skal sendes forvaltningsmyndigheten i god tid før undersøkelsen er planlagt gjennomført.

Søknaden skal inneholde:

- Fylldig beskrivelse av undersøkelsen.
- Navn på prosjektansvarlig.
- Kart som angir hvor undersøkelsen skal gjennomføres.
Prøvefelt, ferdselstraséer og plassering av utstyr skal markeres på kartet.
Kartet skal ha en målestokk på 1:10 000 eller større.

Figur 10: Gråmåke. Foto: Bjørn Frantzen

3.4 Bygninger og tekniske inngrep

Status

Det finnes tre hytter innenfor reservatet, én hytte per øy. Status for hyttene er per i dag uavklart. Det jobbes med å få avklart status, og dette vil forhåpentligvis være på plass før forvaltningsplanen blir endelig godkjent.

Hyttene ble i sin tid oppført på grunn av at det var behov for sikringsbuer på øyene spesielt i forbindelse med eggsankingen. Hyttene har siden oppføringen vært brukt og vedlikeholdt av forpakteren på den enkelte øya. Tilstanden til hyttene er ukjent.

Det er gjennom innspillene til oppstartsmeldingen for forvaltningsplanarbeidet ytret ønske om å fortsatt få bruke hyttene i forbindelse med eggplukkingen.

Det finnes ikke andre tekniske inngrep på øyene.

Bestemmelser

Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, blant annet oppføring av bygninger, anlegg, gjerder og andre varige eller midlertidige innretninger. Henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler er også forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Bestemmelsen etter § 3 punkt c er ikke til hinder for (jmfør § 4 bokstav d):

- Vedlikehold på eksisterende bygninger og andre innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.

Forvaltningsmyndigheten kan etter § 5 bokstav c og d gi tillatelse til:

- Utlegging av oppankringsplass/bøye for båter med tanke på ilandstigning med lettboat.
- Oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdselen til sjøs.

Figur 11: Hytta på Helløya. Foto: Bjørn Frantzen

3.5 Reiselivsnæring

Status

Per i dag drives det ikke organisert reiseliv i tilknytning til "Kongsøyene", men det eksisterer planer om å få i gang fugleturisme på en av øyene gjennom prosjektet "Fugleturisme i Midt- og Øst-Finnmark. Bioforsk Svanhovd, som er leder av prosjektet, startet opp kartlegging av reservatet med tanke på en eventuell turisme i 2011. Kartleggingen vil fortsette i 2012.

Det etterfølgende er prosjektets forslag til turisme på "Kongsøyene":

Det gjøres først en generell kartlegging av alle øyene, deretter vil den øya som ansees for å være best egnet, pedagogisk og vernemessig, utredes nærmere med tanke på egnethet i forhold til tilrettelagt fugleturisme. I skrivende stund foreligger det ikke endelige planer for den planlagte turismen i reservatet, men det følgende har vært skissert:

Prosjektet foreslår at eggplukkingen fortsetter på to av øyene, mens den tredje tilrettelegges for guidet fugleturisme. Hensikten er å gi turister en mulighet for å oppleve fuglefjellsarter på nært hold i et kontrollert miljø. Dette gjøres ved at en merker en sti som på skånsomt vis fører turistene innom de forskjellige artene på øya. Det vil ikke være anledning til å forlate stien.

Det gis to typer tilbud til turistene; 1) vandring langs stien og 2) muligheter for lengre observasjoner eller fotografering av forskjellige arter i tilrettelagte skjul (4-5 skjul). Kartlegging av fuglelivet på den utvalgte øya vil først detaljkartlegges av kompetente personer før forslag til sti utformes. Opplegget må vurderes av uavhengige eksperter før det kan godkjennes.

Bestemmelser

Verneforskriften forbyr ferdsel på land i reservatet i perioden fra 1. mars til og med 15. august, men det åpnes i verneforskriftens § 5 e) for at det kan, etter søknad, gis dispensasjon til miljøtilpasset reiseliv i henhold til plan.

Med plan menes det ikke forvaltningsplan, men en plan for turismen på øyene. En slik plan vil være et grunnlag for å behandle eventuelle søknader om turisme. En eventuell tillatelse vil kun omfatte selve tiltaket på bakgrunn av beskrivelsen i planen, og vil ikke være en godkjenning av selve planen.

Figur 12: Alker på Kongsøya. Foto: Bjørn Frantzen

4. FORVALTNINGSOPPGAVER OG TILTAK

4.1 Skjøtsel og forvaltningstiltak

Skjøtsel

Per i dag er det ikke behov for skjøtselstiltak i Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat. Det kan bli aktuelt med fangst av mink for å sikre de hekkende fuglene dersom det kommer mink til øyene. Ved behov vil det også være aktuelt å fjerne fremmede og uønskete arter fra reservatet for å hindre gjengroing, for eksempel ved oppslag av trær og busker på øyene. Forsøpling er ikke et omfattende problem innenfor reservatet, og overvåkning og opprydning er en del av det ordinære oppsynsarbeidet. Dersom det skulle vise seg at ilanddrevet søppel blir et problem vil det være aktuelt å gjennomføre jevnlig opprydning av søppel.

Dersom det blir behov for å gjennomføre skjøtselstiltak i naturreservatet skal dette skje i samarbeid med Fylkesmannen og Statens naturoppsyn. Tiltak som medfører menneskelig aktivitet skal skje utenom ferdselsforbudsperioden fra 1. mars til og med 15. august for å unngå forstyrrelse av fuglene i hekkeperioden.

Planlagte tiltak

Se **vedlegg 4**.

Hva er skjøtsel?

Med skjøtsel menes aktive tiltak i regi av forvaltningsmyndigheten, eller etter tillatelse fra forvaltningsmyndigheten for å ta vare på verneverdiene i reservatet. Dette kan for eksempel være fangst av mink, fjerning av uønskete plantearter, kanalisering av ferdsel eller restaurering etter inngrep.

Skjøtsel av verneområder er hjemlet i naturmangfoldlovens § 47.

Figur 13: Toppskarv. Foto: Bjørn Frantzen

4.2 Overvåking og kartlegging av naturkvaliteter

Overvåking

Status og utfordringer

Per i dag er det lite naturovervåking som foregår i reservatet. Det er kun fugletellinger i regi av SEAPOP som utføres jevnlig. I forbindelse med undersøkelser gjort under verneplanprosessen ble det dokumentert store verneverdier i verneområdene. *Disse verdiene er både botaniske, zoologiske, geologiske og kulturhistoriske (se kapittel 2.2).*

For å kunne ivareta verneverdiene på en god måte i tiden fremover er det nødvendig å ha kunnskap om naturkvalitetene innenfor naturreservatet. Både tilstanden til naturkvalitetene og deres utvikling over tid. Det er derfor nødvendig med en jevnlig overvåking slik at man kan vurdere eventuelle nødvendige tiltak. I **kapittel 2.5** er det definert bevaringsmål for mange av naturkvalitetene, og oppfølgingen av disse bevaringsmålene vil være en sentral del av overvåkingen av naturreservatet.

Et effektivt oppsyn for å forebygge ulovlig ferdsel i reservatet er nødvendig. Det vil også være nødvendig med god informasjon på fastlandssiden for å unngå uheldig ferdsel inntil spesielt skarvekoloniene både fra land og fra sjøsiden. Slik utviklingstrenden innenfor friluftsliv og reiseliv er i dag, så går det i retning av økt bruk av utmarksområdene. Det er derfor viktig at man har mulighet til å overvåke ferdselen på en slik måte at det kan iverksettes tiltak i tilfeller hvor ferdselen kommer i konflikt med verneformålet. Den vitenskapelige delen av naturovervåkingen reguleres av de samme bestemmelsene som i **kapittel 3.3** om forskning og undervisning.

Forvaltningspraksis

Følgende retningslinjer skal legges til grunn i forbindelse med naturovervåking:

- Overvåking av spesielt sårbare og verdifulle naturforekomster og effektene av ferdsel utføres av eller i nært samarbeid med Statens naturoppsyn.
- Utviklingen av bestandene av trua og sårbare arter skal evalueres av Fylkesmannen, og tiltak skal settes inn om nødvendig.

Tiltak

Tiltak innenfor naturovervåking vil vurderes på grunnlag av en fortløpende evaluering.

Kartlegging

Det er gjort svært lite kartlegging av naturreservatet per i dag. Det er behov for naturtypekartlegging av arealet, samt kartlegging av både fauna og flora på alle tre øyene.

4.3 Informasjon og tilrettelegging

Informasjon

Både Statens naturoppsyn og forvaltningsmyndigheten har et informasjonsansvar i forhold til Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat. Det er viktig at informasjonen tilpasses formålet og målgruppene for informasjonen. Informasjon i verneområdet i form av skilting skal begrenses til et minimum.

For å gi besøkende informasjon om reservatet er det viktig å utforme informasjonsmateriell som viser hvor verneområdet ligger, hvorfor området er vernet og hvilke regler som gjelder.

SNO har hovedansvar for informasjon om verneverdier, brukerinteresser, atferdsregler etc. i felt i og ved verneområdene.

Turistinformasjon

En viktig kilde til informasjon om verneområdene er museer, turistbedrifter og turistinformasjonen i kommunen. For turistene er turistinformasjonen et naturlig sted å søke informasjon. Det er viktig at turistinformasjonen vet om reservatet og har informasjonsmateriell om det.

Uteinformasjon

For å unngå ulovlig ferdsel og ilandstigning i reservatet er det satt opp skilt på naturlige steder for ilandstigning fra båt. Skiltene består av ett naturreservatsskilt (løveskilt), ett skilt med verneforskriften og ett skilt om ferdselsforbudet. Alle festet på samme stolpe som vist på bildet til høyre.

Det skal plasseres informasjonsplakater i og ved verneområdet. Tavlene bør plasseres ved naturlige innfallsporner til naturreservatet og fortrinnsvis på fastlandet.

Internett

Det er noen internettsteder som har informasjon om naturreservatet.

De viktigste er:

- Direktoratet for naturforvaltning; <http://www.dirnat.no/naturmangfold/verneomrader/>
- Miljøstatus i Finnmark; www.miljostatus.no/finnmark
- Naturbase; <http://dnweb12.dirnat.no/nbinsyn/>

Tilrettelegging

Status

Det er ingen tilrettelegging for allmennheten innenfor naturreservatet i dag. Vi vet at det planlegges noe tilrettelegging i forbindelse med fugleturisme på en av øyene, se *kapittel 3.5*.

Bestemmelser

Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, og forskriften åpner ikke for at forvaltningsmyndigheten med hjemmel i verneforskriften kan gi dispensasjon til tilretteleggingstiltak. Søknader om tilretteleggingstiltak må derfor behandles etter den generelle dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldlovens § 48.

Figur 14: Eksempel på skilting i reservatet.
Foto: Bjørn Frantzen

4.4 Oppsyn

Statens naturoppsyn (SNO), har ansvaret for oppsynet med Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat. Oppgavene framgår av naturoppsynslovens §§ 1-2, og omfatter også informasjon, veiledning og praktiske tiltak som vedlikehold av skilt og merking av verneområdene.

SNO har det overordna ansvaret for tilsyn med alle landets verneområder, og skal ivareta nasjonale miljøvernoppgaver og forebygge miljøkriminalitet. Naturoppsynet skal føre kontroll med at bestemmelsene gitt i, eller i medhold av, følgende sju lover blir overholdt:

- Naturmangfoldloven
- Viltloven
- Lakse- og innlandsfiskeoven
- Motorferdselloven
- Friluftsløven
- Kulturminneløven
- Deler av forurensingsloven

Kontrollarbeidet utføres i samarbeid med politiet. I tillegg til kontrolloppgavene er veiledning og informasjon en sentral del av naturoppsynets virksomhet. I samarbeid med forvaltningsmyndigheten kan naturoppsynet også drive skjøtsel, registrering og dokumentasjon.

Figur 15: Ærfugl på reir. Foto: Bjørn Frantzen

5. SAKSBEHANDLING

5.1 Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen i Finnmark er forvaltningsmyndighet for Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat.

Berlevåg kommune er myndighet på flere av de øvrige lovverkene som kan få betydning for naturreservatet, for eksempel plan- og bygningsloven.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) er den øverste fagmyndigheten for naturvernområder i Norge og har hovedansvaret for forvaltning av områder som er vernet etter naturmangfoldloven. DN avgjør hvem som skal være forvaltningsmyndighet for det enkelte verneområde. DN er også klageinstans for vedtak som fattes av forvaltningsmyndigheten i et verneområde. DN skal også være faglig veileder for forvaltningsmyndigheten i praktiseringen av verneforskriftene.

Miljøverndepartementet (MD) er øverste myndighet i miljøforvaltningen i Norge. MD har ansvaret for at den miljøpolitikken som stortinget vedtar blir gjennomført. MD er overordnet myndighet for forvaltningen av verneområder vernet etter naturmangfoldloven og naturvernloven. MD er også hovedoppdragsgiveren for Fylkesmannens miljøvernavdeling.

5.2 Lovverk, føringer og forvaltning

Forvaltningsstrategi

Forvaltningsmyndigheten skal i sitt arbeid:

- Legge vekt på informasjon og holdningsskapende arbeid.
- Legge vekt på samarbeid med grunneier, brukere, kommunen, naturoppsyn, politiet og andre berørte parter.
- Forvalte verneområdene basert på best mulig tilgjengelig kunnskap og peke på eventuelt behov for ny kunnskapittel
- Ta initiativ til tiltak der det trengs av hensyn til å ivareta verneformålet.
- Legge "føre-var-prinsippet" til grunn i all forvaltning av verneområdene.
- Overvåke naturmiljøet i verneområdene for å følge utviklingen over tid.
- Være positiv til naturbasert reiseliv innenfor rammen av verneforskriften.

Forholdet til annet lovverk

Det er viktig å merke seg at øvrig lov- og regelverk gjelder i tillegg til verneforskriftene. I en byggesak vil man for eksempel både behøve tillatelse etter verneforskriften og tillatelse etter plan- og bygningsloven. Verneforskriften går foran andre lover eller forskrifter hvis det er motstrid mellom disse.

Vanligvis vil verneforskriften ha strengere bestemmelser om bruk og tiltak i et verneområde enn annet lovverk. Det er derfor naturlig at en søknad om dispensasjon i først blir behandlet etter verneforskriften.

Retningslinjer for bruk av verneforskriftene

Det viktigste virkemiddelet for å ta vare på naturverdiene i naturreservatet er verneforskriften som ble vedtatt i forbindelse med opprettelsen av reservatet.

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for at verneforskriften blir anvendt på en slik måte at verneverdiene ikke forringes.

Forvaltningsmyndigheten skal behandle og avgjøre alle søknader om tiltak og aktiviteter i verneområdet. Eventuelle klager på vedtak skal sendes via Fylkesmannen og sluttbehandles av Direktoratet for naturforvaltning.

Verneforskriftene lister opp:

- Aktiviteter og tiltak som er forbudt (§ 3).
- Aktiviteter og tiltak som er tillatt (§ 4).
- Aktiviteter og tiltak som krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten (§ 5).

Alle verneforskrifter har også en paragraf om *generelle dispensasjonsbestemmelser*. I medhold av den nye naturmangfoldloven er denne bestemmelsen satt ut av kraft, jamfør naturmangfoldlovens § 77 annet ledd.

I naturmangfoldloven er det i § 48 gitt en ny generell dispensasjonsbestemmelse som også er gitt virkning for verneforskrifter etter naturvernloven (se faktaboks). I den reviderte verneforskriften for Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat tilsvarer § 6 naturmangfoldlovens § 48. Naturmangfoldloven § 48 åpner for at det kan gis dispensasjon dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Naturmangfoldlovens § 48

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

I avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet skal det særlig legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Trenger et tiltak tillatelse både etter verneforskriften og etter annet lovverk, kan tiltakshaver velge å søke om tillatelse parallelt. Vedtak skal i slike tilfeller først fattes etter verneforskriften, dersom ikke annet følger av verneforskriften eller forvaltningsmyndighetens samtykke.

Søknad om dispensasjon etter første ledd skal inneholde nødvendig dokumentasjon om tiltakets virkning på verneverdiene. I dispensasjon etter første ledd skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene, og hvilken vekt det er lagt på dette.

Dispensasjon når "det ikke strider mot vernevedtakets formål" og "ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig"

Naturmangfoldlovens dispensasjonsbestemmelse om at det kan gis dispensasjon når det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, er i stor grad en videreføring av eldre verneforskrifters bestemmelse om dispensasjon i spesielle/særlige tilfeller. Dette innebærer en innskjerping av tidligere dispensasjonspraksis i de tilfeller der praksisen ikke har vært i tråd med ordlyden i verneforskriften. Det er to vilkår

for dispensasjon etter denne bestemmelsen og begge vilkårene må være oppfylt for at dispensasjon kan gis:

- 1) tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig, og
- 2) tiltaket må ikke stride mot vernevedtakets formål.

Dispensasjon for "vitenskapelige undersøkelser"

Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet. Det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer lempelig eller kurant dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av faste anlegg (ny infrastruktur) eller terrenginngrep i verneområdet. Som regel bør det gis dispensasjon for tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene. Slik bruk kan også betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene.

Dispensasjon for arbeid eller tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning

Dispensasjon av hensyn til vesentlige samfunnsinteresser i naturmangfoldloven § 48 er en videreføring av tilsvarende dispensasjonsbestemmelse i naturvernloven (og tidligere verneforskrifter), men med noen endringer. Vernevedtakenes innhold tilsier at det jevnlig vil inntreffe interessemotsetninger mellom verneinteressene og andre interesser. Denne dispensasjonsbestemmelsen gjelder i første rekke tiltak som ikke var aktuelle eller ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Saker som har stor lokal interesse eller regional betydning kan generelt ikke være tilstrekkelig som grunnlag for dispensasjon etter denne bestemmelsen. Bestemmelsen er ikke ment for tiltak som kun har lokal betydning. Bestemmelsen kan likevel unntaksvis benyttes for forhold av regional betydning som f.eks. viktige kommunikasjonsanlegg som riksveger, flyplasser, jernbaner mv. En forutsetning bør da være at det ikke finnes alternative løsninger eller at alternative løsninger blir så vidt mye dyrere og/eller omfattende, slik at det vil være av "vesentlig samfunnsmessig betydning" at det blir gitt en dispensasjon.

*Verneforskriften for Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat er gitt i **vedlegg 1**.*

Figur 16: Laksender og ærfugl. Foto: Bjørn Frantzen

Generelle retningslinjer for saksbehandlingen:

- Alle søknader om tiltak eller aktiviteter som krever tillatelse/dispensasjon etter verneforskriften sendes til forvaltningsmyndigheten (brev, e-post eller faks).
- Normalt vil verneforskriften ha strengere bestemmelser enn det som gjelder etter annet lovverk. Avslag etter verneforskriften kan ikke overstyres av annet lovverk, og tillatelse etter annet lovverk er ikke tilstrekkelig til at tiltak kan iverksettes.
- Ved dispensasjon etter naturmangfoldloven (nml) § 48 skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert virkningene som dispensasjonen kan få for verneverdiene og hvilken vekt det er lagt på dette.
- Nærmere retningslinjer for saksbehandling er gitt under beskrivelse av de enkelte brukerinteresser (*kapittel 3*).
- Ved brudd på vilkår i en tillatelse skal forvaltningsmyndigheten vurdere om saken skal behandles på nytt med tanke på om vedtaket skal omgjøres. Ved grovere brudd bør tiltaket gjøres om slik at tillatelsen inndras. Brudd på vilkår kan tillegges vekt ved behandling om nye søknader.
- Statens naturoppsyn er ansvarlig for vurdering og anmeldelse ved brudd på vilkår og verneforskrift.
- Følgende instanser skal ha kopi av alle vedtak: Berørte kommuner, Finnmarkseiendommen, Statens naturoppsyn, Direktoratet for naturforvaltning og grunneiere dersom de berøres.
- I saker som omhandler kulturminner, skal Finnmark fylkeskommune og Sametingets avdeling for rettigheter, næring og miljø involveres.
- Direktoratet for naturforvaltning (DN) er klageinstans for alle saker etter verneforskriften. Eventuell klage på forvaltningsmyndighetens vedtak sendes forvaltningsmyndigheten innen 3 uker etter at vedtaket er mottatt. Forvaltningsmyndigheten vurderer om det framkommer nye saksopplysninger eller andre forhold som gjør at vedtaket kan omgjøres. Om forvaltningsmyndigheten opprettholder sitt vedtak, oversendes klagen til DN for endelig behandling og vedtak.

Figur 17: Storskarv på Kongsøya, juni 2011. Foto: Bjørn Frantzen

6. FORVALTNINGSPLANENS TIDSPERSPEKTIV

Det legges opp til et langsiktig tidsperspektiv på forvaltningen av Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat. Forvaltningsplanen gjelder for perioden 2012-2022.

Fylkesmannen i Finnmark er ansvarlig for revidering av forvaltningsplanen, og arbeidet med dette bør starte opp i 2021.

Figur 18: Toppskarv på hvileplass. Foto: Bjørn Frantzen

7. REFERANSER

Publikasjoner:

Direktoratet for naturforvaltning (DN) 2007. *Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN-Håndbok 19-2001. Revidert 2007.* 51 s. Trondheim.

Fylkesmannen i Finnmark, Miljøvern avdelingen. *Steinkobbe og havert i Finnmark. Rapport nr. 3 – 1993.* Vadsø.

Iversen, H.M. 1985. *Feltrapport 1985 Kongsfjord.* Tromsø museum, zool. avd., Tromsø.

Kålås, J.A., Viken, Å., Henriksen, S. og Skjelseth, S. (red.). 2010. *Norsk rødliste for arter 2010.* Artsdatabanken, Norge.

Lindegaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. *Norsk rødliste for naturtyper 2011.* Artsdatabanken, Trondheim.

Nettsteder:

Artskart: <http://artskart.artsdatabanken.no/> (november 2011)

Naturbase: <http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/> (november 2011)

Naturtypebasen: <http://naturtypebasen.artsdatabanken.no/> (november 2011)

VEDLEGG

Vedlegg 1: Forskrift om vern av Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat, Berlevåg kommune, Finnmark fylke

Vedlegg 2: Kart

Vedlegg 3: Registrerte fugler

Vedlegg 4: Skjema for tiltak

Vedlegg 5: Saksbehandling forvaltningsplan for Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat

Vedlegg 1: Vernebestemmelser for Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat i Berlevåg kommune i Finnmark fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjon 28. januar 1983 med hjemmel i lov om naturvern av 19. juni 1979 nr. 63 §8 jamfør §§ 10, 21, 22 og 23, endret(dato)..... 2012 med hjemmel i naturmangfoldloven § 77 jamfør jamfør kgl.res. 3.7.1987 nr. 572 om delegering av myndighet etter naturvernloven m.v. til Miljøverndepartementet for fredningsvedtak, og delegasjonsbrev fra Miljøverndepartementet av 3.11.1988.

§ 1 Formål

Formålet med fredningen er å bevare et viktig fuglefejl med tilhørende plantesamfunn, fugleliv og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr:

2/1 i Berlevåg kommune:

Naturreservatet dekker et totalareal på 2850 dekar, hvorav 767 daa er landareal. Området består av tre øyer samt sjø ut til 200 meter fra strandlinjene.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokk 1:50 000 datert Miljøverndepartementet oktober 1982.

Verneforskriften med kart oppbevares i Berlevåg kommune, hos Fylkesmannen i Finnmark fylke, i Direktoratet for naturforvaltning og i Miljøverndepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder egg, reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall,

gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
- e) Camping, teltslagning og oppsetting av kamouflasjeinnretninger er forbudt.
- f) All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Ferdsel på land er forbudt i tida 1. mars - 15. august.
- g) Motorisert ferdsel til lands er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy. Lavtflyging under 300 m oh. er forbudt i tida 1. mars – 15. august.
- h) Ferdsel til sjøs inntil storskarvkolonier skal skje særlig aktsomt slik at fugl ikke skremmes av reiret.
- i) Slipp av hund er forbudt.
- j) Fiske med garn og kilenot er forbudt i tiden 1. mars til og med 31. august.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Sanking av bær og matsopp i tida utenfor ferdselsforbudet.
- b) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk i tida utenfor ferdselsforbudet.
- c) Vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- d) Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

§ 5 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- b) Ferdsel i forbindelse med sanking av egg fra gråmåke og svartbak i samsvar med gjeldende regelverk.
- c) Utlegging av oppankringsplass/bøye for båter med tanke på ilandstigning med lettboat.
- d) Oppføring av nødvendige navigasjonsinstallasjoner og andre farledstiltak for å trygge ferdselen til sjøs.
- e) Miljøtilpasset reiseliv i henhold til plan.

§ 6 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jmfør naturmangfoldloven § 48.

§ 7 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jmfør naturmangfoldloven § 47.

§ 8 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning og skjøtsel av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

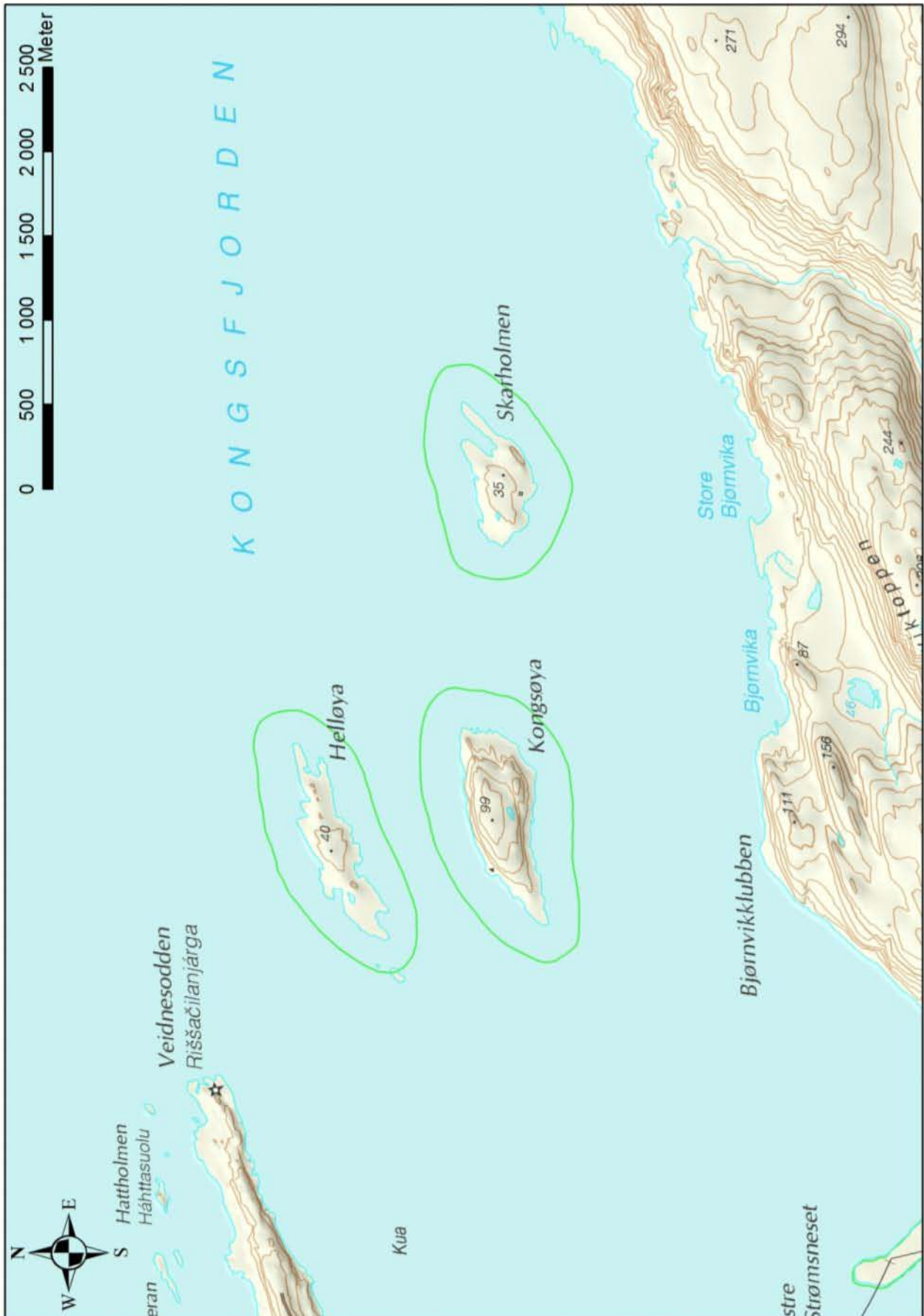
§ 9 Forvaltningsmyndighet

Direktoratet for naturforvaltning fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 10 Ikrafttredelse

Disse bestemmelsene trer i kraft straks.

Vedlegg 2: Kart

Vedlegg 3: Registrerte fugler

Lista under viser de fugleartene som er registrert i Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat med truethetskategorien til de enkelte artene i Norsk rødliste for arter (2010). Data for registrerte arter er hentet inn fra Artskart.no og fra andre registreringer av fugl på øyene som Fylkemannen har tilgang til.

Norsk navn	Latinsk navn	Truethetskategori
Alke	<i>Alca torda</i>	VU – Sårbar
Bergirisk	<i>Carduelis flavirostris</i>	NT – Nær truet
Gråmåke	<i>Larus argentatus</i>	LC – Livskraftig
Gulnebbblom	<i>Gavia adamsii</i>	NT – Nær truet
Havsule	<i>Morus bassanus</i>	LC – Livskraftig
Havørn	<i>Haliaeetus albicilla</i>	LC – Livskraftig
Heipiplerke	<i>Anthus pratensis</i>	LC – Livskraftig
Krykkje	<i>Rissa tridactyla</i>	EN – Sterkt truet
Kråke	<i>Corvus cornix</i>	LC – Livskraftig
Laksand	<i>Mergus merganser</i>	LC – Livskraftig
Linerle	<i>Montacilla alba</i>	LC – Livskraftig
Lomvi	<i>Uria aalge</i>	CR – Kritisk truet
Lunde	<i>Fratercula arctica</i>	VU – Sårbar
Løvsanger	<i>Phylloscopus trochilus</i>	LC – Livskraftig
Låvesvale	<i>Hirundo rustica</i>	LC – Livskraftig
Praktærfugl	<i>Somateria spectabilis</i>	NA – Ikke egnet
Siland	<i>Mergus serrator</i>	LC – Livskraftig
Skjærpiplerke	<i>Anthus petrosus</i>	LC – Livskraftig
Stokkand	<i>Anas platyrhynchos</i>	LC – Livskraftig
Storskarv	<i>Phalacrocorax carbo</i>	LC – Livskraftig
Svartbak	<i>Larus marinus</i>	LC – Livskraftig
Teist	<i>Creppus grylle</i>	VU – Sårbar
Tjeld	<i>Haematopus ostralegus</i>	LC – Livskraftig
Toppskarv	<i>Phalacrocorax aritotelis</i>	LC – Livskraftig
Ærfugl	<i>Somateria mollissima</i>	LC – Livskraftig

I Norsk rødliste for arter (2010) er alle norske arter delt inn i de to hovedgruppene vurdert og ikke vurdert. De vurderte artene er så delt inn i 8 undergrupper: EX – utdødd, RE – regionalt utdødd, CR – kritisk truet, EN – sterkt truet, VU – sårbar, NT – nær truet, LC – livskraftig, og DD – datamangel. Arter som ikke er vurdert er delt inn i to undergrupper: NA – ikke egnet og NE – ikke evaluert.

Vedlegg 4: Skjema for tiltak

Tiltak	Gjennomføres	Prioritet	Ansvarlig	Kostnad
Befaring av Kongsøyene for å kartlegge eventuelle kulturminner. Befaring skal fortrinnsvis skje utenom ferdselsforbudsperioden.	August 2012		Finnmark fylkeskommune	
Befaring av hyttene på Kongsøyene. Befaring skal fortrinnsvis skje utenom ferdselsforbudsperioden.	August 2012		Finnmarks-eiendommen	
Fjerne båtvrak/rester av båtvrak fra Helløya.	Sensommer/høst 2012	1	Fylkesmannen i Finnmark	
Lage verneområdeplakater.		2	Fylkesmannen i Finnmark	
Jevnlige hekkefugltellinger.	Hvert 5. år		SNO eventuelt andre	
Jevnlige registreringer av plantesamfunn (arealdekke og arter/sammensetning)	Hvert 5./10. år		Fylkesmannen i Finnmark	
Kartlegging av kaste- og hårfellingsplasser for havert	2013/2014		SNO eventuelt andre	
Jevnlige tellinger av havert på kaste- og hårfellingsplasser	Hvert 5. år		SNO eventuelt andre	
Jevnlige registreringer av spor tegn fra oter	Hvert 5. år		SNO eventuelt andre	
Fangst av rovpattedyr.	Ved behov		SNO	
Fjerne fremmede/uønskete (Svartelista) pattedyr.	Ved behov		SNO	
Fjerne fremmede/uønskete (Svartelista) plantearter.	Ved behov		SNO	
Begrense unødvendig ferdsel i reservatet	Kontinuerlig		Fylkesmannen i Finnmark	

Vedlegg 5: Saksbehandling forvaltningsplan for Kongsøya, Helløya og Skarholmen naturreservat

Saken ble konsultert med sametinget via e-post den 28. september 2011. Fylkesmannen ønsket å kjøre en enkel prosess uten bruk av arbeidsgruppe. Dette vil si at oppstart meldes med skriftlig varsel og arbeidet følges videre opp med en høring som kombineres med et åpent møte lokalt i Kongsfjorden. Vi fikk aksept for dette den 3. oktober 2011.

Varsel om oppstart av arbeidet med revisjon av verneforskriften samt utarbeidelse av forvaltningsplan ble meldt den 6. oktober 2011 og sendt ut som brev til en adresseliste, samt kunngjort i avisene Finnmarken og Berlevågingen. Frist for innsending av innspill til arbeidet var satt til 1. november 2011.

Det kom inn fem innspill til arbeidet. Disse innspillene gikk i hovedsak ut på forskjellige måter å fordele eggplukkingen på.

Forslaget til revidert forskrift ble den 9. november 2011 sendt til Direktoratet for naturforvaltning for faglig godkjenning.

Revidert forskrift og forvaltningsplanen sendes ut på høring den 27. februar 2012.
Høringsfristen er satt til den 20. april 2012.

Saksgang etter høring:

Høringsuttalelser evalueres og forvaltningsplanen justeres der det er behov for det.

Revidert forskrift fastsettes av Direktoratet for naturforvaltning.

Forvaltningsplanen fastsettes av Fylkesmannen.

Godkjent forvaltningsplan sendes til alle høringsparter.

HØRINGSUTKAST